

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

В.В. Кубатко, аспірант; І.А. Кулинич, студент

Сумський державний університет, м. Суми

На сьогоднішній день в нашій країні склалася вкрай нераціональна структура природокористування, яка є наслідком домінування природомістких галузей промисловості, ресурсо- та енергоємних технологій, сировинної орієнтації експорту і водночас надмірної концентрації виробництва в промислових центрах і регіонах країни. Екологічна ситуація в Україні носить кризовий характер. Рівень техногенного навантаження на природне середовище перевищує аналогічний показник розвинутих держав в 4-5 разів. Населення нашої держави потерпає від негативних чинників, які призводять до таких наслідків: незадовільного стану природного і техногенного середовища та найбільш важливих його компонентів; незадовільного матеріального становища населення; недостатності медичного обслуговування; відсутності у значної частини населення навичок здорового способу життя. Не дивлячись на це, в нашій державі продовжують зменшуватись інвестиції в природоохоронне будівництво та фінансування природоохоронної діяльності, що сприяє збільшенню ризику великомасштабних аварій та катастроф. Тому одним із головних завдань для сучасного суспільства є нагальна потреба зміни ставлення до природи.

Доцільність переходу до реалізації стратегії сталого розвитку України визначається як внутрішніми чинниками, так і зовнішніми, що пов'язані з євроінтеграційними прагненнями України та необхідністю виконання її міжнародних зобов'язань. В Україні продовжується практика розгляду і прийняття економічних, соціальних і екологічних рішень без необхідного їх поєднання в єдину комплексну систему на основі перспективної та збалансованої стратегії розвитку країни. Відсутність активної позиції та рішучих і осмислених дій влади у напрямі впровадження принципів сталого розвитку ставить під сумнів не лише компетентну участь держави в міжнародних заходах в цій сфері та її міжнародну репутацію, а й зрілість керівної еліти України для розв'язання проблем ХХІ століття.

Перехід економіки на засади ринкових відносин створює, з одного боку, умови для зростання економічної активності для частини населення, але з іншого обумовлює різку диференціацію доходів та зростання масштабів бідності, безробіття.

Таким чином, політика сталого розвитку має базуватися на наступних стратегічних пріоритетах:

- створення інституційної бази сталого розвитку;
- формування демократичного екобезпечного суспільства;
- освіта і наукове забезпечення у сфері сталого розвитку;
- структурна перебудова економіки України;

- реалізація політики енерго- і ресурсозбереження;
- зменшення засміченості території України та переробка відходів;
- перехід до сталого природокористування;
- збереження біологічного і ландшафтного різноманіття;
- реалізація політики сталого регіонального розвитку;
- сприяння муніципальному сталому розвитку;
- забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу.

Загалом стратегія переходу до збалансованого розвитку має ґрунтуватися на аналізі тих дисбалансів, які існують в економічній, соціальній та екологічній сферах і на подальшому визначенні шляхів їх подолання у напрямі досягнення збалансованого розвитку. Тому першочерговими завданнями для України на шляху становлення сталого розвитку мають стати наступні:

- 1) ухвалення національної стратегії сталого розвитку в найкоротший термін;
- 2) розробка та прийняття національного плану дій в області охорони навколишнього природного середовища;
- 3) посилення повноважень Міністерства охорони навколишнього природного середовища у сфері інтеграції екологічної політики у галузеві політики, євроінтеграційної адаптації екополітики України;
- 4) визначення умови еколого-економічного регулювання;
- 5) розробка дієвої стратегії планування переходу до сталого розвитку.

Запровадження стратегії сталого розвитку має стати основою для розробки законодавчих актів та передбачити забезпечення високої якості життя і здоров'я людей, їх екологічної та соціальної захищеності за рахунок збалансованого соціально-економічного розвитку, оптимального використання природно-ресурсного потенціалу країни з урахуванням потреб майбутніх поколінь.

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 78-80.